

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Gregorio Kortaberria

*Eibar, Gipuzkoa
(1916-2004)*

Aurkibidea

Biografia

Antzuolako baserri batean jaioakoa, 13-14 urte zituenean Eibarko tio bat joan zitzaion bila, berarekin lanera eramateko. Tio pasteleroa zen eta ogibide hori ikasi zuen Gregoriok. Gerra Zibila hasi zenean, berak 20 urte zituen. Eibartik irten ziren eta herriz herri ibili ondoren, Bilbora heltzea lortu zuten. Handik, Asturiasera. Batetik bestera ihesi, sasoi illunak izan ziren haiek (konzentrazio esparrua, "Batallón de Trabajadores"...).

Zintak

AB-094

- **Proiektua:** Egoibarra - Eibartarren Ahotan
- **Elkarrizketatzailea(k):** Irratia, Euskadi
- **Data:** 1998-01-01
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** CD

Pasarteak

1. Antzuolako baserri batetik Eibarrera lanera

- **Erref:** AB-094/001
- **Iraupena:** 0:03:35. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:03:35
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Aisia » Taberna giroa » Kafetegiak eta gozotegiak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Baserritik kalera. Antzuolako baserri txiki batean jaio zen. Zer jaten zuten: gaztaina, baratxuri-zopa, esnea... Ardi-zain zegoela, 13 urterekin, osaba bila joan zitzaion. Eibarrera joan zen lanera eta mundua guztiz aldatu zitzaion. Gregorioren lana: gozotegian osabari laguntzea. Osabak ofizioa nola ikasi zuen.</p>

Transkripzioa

- Bizitzaren gozotasuna, hara haurren eta helduen ametsa! Gozotasunari laguntzen dion jendea ere bada. Beharbada ez dute bizitza bera errazago egiten, baina bai disimulatzen laguntzen. Gozogile bat daukat gaur nirekin. Berak ere izan ditu une nahikoa garrantzak bizitzan eta horrek lagun egingo zion, beharbada, gozokiak egiten. Gregorio Kortaberria. Antzuolakoa zara zu, ezta?
- Bai.
- Antzuolako baserri batekoa.
- Bai, Arlutz-Txikikua.
- Zuek Arlutz-Txikin kuadrilatxoa zineten denak etxean.
- Bai, mordua.
- Eta garai haietan, gainera, jateko eta, ez zen...
- Bai, ez zan gauza haundirik izaten, baiña, ba! Ondo bizi giñan.
- Oliva (emaztea): Zazpi-zortzi bat bai.
- Nik entzuna daukat, garai haietan afaltzeko, sarri, intxaurrak, gaztainak, eta halako gauzak izaten zirela.
- Bai, gaztaiña, eta gero, ba, berakatz-zopia edo. Gero esne pixkat gaiñetik eta aurrera! Holan!
- Hau gogoratzea inportantea da, zeren, zuk hamahiru urte zenituela utzi behar izan zenuen zure jaiotetxea, Arlutz-Txiki.
- Bai, eske etorri jatan nere osaba, ni eruateko Eibarrera. Eta deittu estan. Bixok, ni eta anaia gaztiagua, Pedro, genguazen ardizain, han goixan, mendixan. Eta: "Gregorio, etortzeko etxera". Eta, Gregorio, neu nintzan eta bajatu nintzan eta, ba: "Hi, Eibarrera nahi dok etortzia? Guk pastelak egitten jittuagu, eta han ondo, eta ez dakit zer, eta holan...". Engaiñau ninduen eta hurrengo domekan, ha, nere aittakin juan nintzan Eibarrera. Eta hortan. Nere kontuori hori da. Handik hasi nintzan.
- Beraz, mundua kolpetik aldatu.
- Bai, basarrittik kalera.
- Kalera, eta Eibarrera. Eta Eibarren zein zan zure lana?
- Nere lana, ba.. tiori laguntzia. Eta hantxe ikasi neban ofiziuia, tiokin.
- Tio zan pastelero.
- Bai, pastelerua zan. Ona, e!
- O.: Badakizu nun ikasi eban? Esango detsut.
- Eta, non ikasia?
- Zeiñek, nik?
- Osabak.
- Osabak, ba, bastante nagusittan, ibillitta zeguan haura, zerian...
- O.: Lekeittion.
- Bai, Lekeittion ikasi eban, baiña aurretik ibili zan trenbidietan biharrian eta zerian be bai, esto... minetan-eta ibilittakua. Baiña aspertu zanian, pentsau eban Lekeittiora juan eta pastelero ikastia. Eta ondo ikasi eban. Gero Donostian be egon zan. Eta ya hortxe amaittu eban, ikasi eban, eta ona. Pastelero ona, e!
- Izan ere, gauza bat esan behar da: garai haietan maisurik ez zegoen. Eskolarik eta, ez zegoen.
- Ez, ez. Hori, ba... egon, bai. Barzelonara edo, urrin urten bihar eban.
- Baina hemen inguruetan?
- Hamen ez, hamen ez zeguan.
- Eta orduan...
- Ikasten zan, ba, ofizio bat zekan batekin. Harekin jarri, lehelengo pioi moduan; bai, pintxe moduan, eta gero, ba, politto-politto juaten zan ikasten. Neuk egin nebana!

2. Eskolara joan beharrean, ardi edo ganaduak zaintzen

- **Erref:** AB-094/002
- **Iraupena:** 0:00:33. **Hasi:** 00:03:35. **Bukatu:** 00:04:08
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Baserritik eskolara oinez. Eskolara joateko aukera bai, baina sarritan ardi-zain edo ganadu-zain geratu behar. Ez dakiela guztira urtebete osatuko ote zuen dio.

Transkripzioa

- Gauza bat: Antzuolara eskolara joateko, Alutz-Txikitik, bide luze xamarra, ezta?
- Ez, gaztiak bizkor egitten dau. Han, goittik behera, tiki-taka, segiduan zertzen da. Gorakua izaten da... baiña gorakuan ya amaittuta juaten da eta sosiguz juaten giñan.
- Aukerarik izan zenuten, beraz, eskolara juateko.
- Bai! Sarritan ardi-zain eta hurrenguan ganau-zain eta hurrenguan ez dakit zer, eta hiru urte egin banittuan, behintzat, urtebete ez zan osatuko danera.

3. Hasieran "pintxe" moduan osabaren gozotegian

- **Erref:** AB-094/003
- **Iraupena:** 0:02:55. **Hasi:** 00:04:08. **Bukatu:** 00:07:03
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Kafetegiak eta gozotegiak

Laburpena:

Hasieran "pintxe" moduan hasi zen osabaren gozotegian. Sua dominatzen ikasi behar lehenbizi. Hasieran labe handian egiten zituzten pastelak. Gero, gerra ostean etorri zen elektrikoa. Pastelak eta tartak egiten zituzten eta txokolatea ere bai. Txokolate asko saltzen zen.

Transkripzioa

- Beraz, Eibarrera. Denda batera, beraz.
- Bai.
- Dendari jarrita.
- Bai.
- Lehenengotan pastela egiten eta, nola izaten zen hori? Lehenengo egunean ez zintuen jarriko pastelgintzan.
- Oliva (emaztea): Hau perolak garbitzen egoten zan.
- Horixe! Ni, zera, pintxe! "Hau egin bihar dok", eta "bestia egin bihar dok", eta politto-politto. Holan juaten da! Urtian puruan.
- Eta, beste gauza bat: osabak debekatu al zizun pastelak jaten eta?
- Ez, sekula be ez. Sekula be ez.
- Hor esaten dute arrazoi bat badagoela, horrela, libre uzteko pastelak jaten.

- Bai, higuintzeko? Eta ni sekula higuindu ez!
 - Eta nolatan?
 - Baiña sekula ez dot abusau.
 - Hori izango da orduan, zera, modua?
 - Nik pentsau. Bai. Sekula be ez, jan eta jan. Ez, nik ez. Sekula be ez. Pixkat jaten badot, zeozer jaten badot bien; baiña ez askorik, sekula be ez.
 - Ze bestela...
 - Bai, bai. Betekadiakin... hombre!
 - Bueno! Beste gauza bat: pastel egiten-eta ikasteko, dudarik gabe, sukaldea ere ikasi behar da. Sua dominatzen eta...
 - Bai, klaro, dana, dana. Labia. Orduan egitten ziran, ez zeguan elektrikorik pioi sasoian, ez zeguan, laban egitten genduan. Laba haundixa eta egurrez... egurra ipini eta gero tamaiñua hartzen jakon, besua holan sartu eta: "Ointxe dagok ondo", eta sartu orduantxe. Gero elektrikua ipiñi genduan geuk. - O.: Guk elektrikua.
 - Bai, bai, bai. Baina hori gerra ostean, eta geroago. Eta, zer labe klase zen hori?
 - Basarrikua ikusi dozu sekula?
 - Bai, bai, bai.
 - Ba, halakua. Haundixagua izatia.
 - Eta orduan palarekin sartu eta palarekin atera?
 - Bai, bai.
 - Baina, ez zen zikina?
 - Ez, ez, ez. Ondo garbitzen zan! Lehelengo egitten zan: txinpartak eta hautsak eta danak kentzen jakon, eta gero trapu humedo, zera...
 - Busti batekin?
 - ... busti batekin, busti-bustixakin barik.
 - O.: Bandejetan!
 - ..., ra! hartu, eta gero bandejetan sartzen zan hori, pastelak. Bandejak, ondo.
 - Baina lan ederra ez zen izango hura! Suaren ondoan eta, bero amorratua egingo zuen.
 - Bueno, ez hainbestekua, ez. Ez hainbestekua.
 - Eta pastela. Zera baino gehiago, tarta-eta baino gehiago.
 - Tartak be bai eta pastelak. Pastelak gehiago. Baiña tartak be bai! Danetik.
 - O.: Txokolatia be bai.
 - Eta txokolatea ere bai!
 - Bai, ha be bai.
 - Garai haietan, gainera, txokolatea estima handian egoten zen!
 - Bai, guk asko saltzen genduan. Gero laga egin jakon, baiña!
 - Zer?
 - Gero ha egittiari laga egin gentsan, baiña!

4. Arrautza, irina eta azukrea, pastelak egiteko oinarri

- **Erref:** AB-094/005
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:07:55. **Bukatu:** 00:09:14
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Kafetegiak eta gozotegiak

Laburpena:

<p>Arrautza, irina eta azukrea osagai garrantzitsuenak. Hostorea

("hojaldrea"). Neurriak jakin behar, bakoitzari zer kopuru tokatzen zaion jakiteko.</p>

Transkripzioa

- Zer erabiltzen da pastel bat egiteko?
- Ba, gauza naturalak: azukria, uruna eta arrautzak.
- Oliva (emaztea): Lebaduria be bai.
- Lebadurarik be ez.
- O.: Ez, e?
- Ez.
- Arrautzak, uruna -irina- eta azukrea.
- Besterik ez. Horretxeri dominau bihar. Euren neurrixetan, zeri zer egin bihar jakon.
- Hortik aurrera...
- ... akabo.
- Eta hor dago sekreto guztia?
- Bai. Hojaldria -hojaldriakin egitten dozu milla gauza- hojaldria egitten ikasi bihar ondo. Eta gero, bestiak dira bizkotxua egitteko: arrautzak eta uruna eta zera. Hor dago!
- Eta hortik ateratzen dira hainbeste pastel klase eta!
- Hortitxik, hortitxik etaratzen dira danak. Oin, gero... oin desberdinduta egongo da gauzia, e!
- Bai, bai, bai.
- Baiña, gu sanuak, haxe egitten genduan.
- Eta neurriak ere?
- Bai, bai, bai. Neurrixak, ba, egoten dira neurrixak: zeññeri zer tokatzen jakon, ze gauza egin bihar dozun, hainbeste ipiñi bihar da, hainbeste urun eta hainbeste azukre eta hainbeste arrautza, edo koipia, edo... .
- O.: Pisauta izango ziran, ezta?
- Honbre!
- Pisatuta denak.
- Klaro! Danak pisauta.

5. Gerra Zibila: Eibartik ihesi; Bilbotik Asturiasera

- **Erref:** AB-094/006
- **Iraupena:** 0:08:30. **Hasi:** 00:09:14. **Bukatu:** 00:17:44
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

<p>Gerrara gazterik joan zen, 20 urte zituela. Eibar bonbardatzen hasi zirenean, irten egin behar. Jeneroa konfiskatu zioten. Eibartik Bolibarrera, Ziortzara, Munitibarrera ihesi. Gero Gernikara eta handik Bilbora. Bilboko Bidebarrieta kalean Antzuolako Udala zegoen. Bertan aurkeztu eta handik Asturiasera eraman zituzten. Gerrako kontuak.</p>

Transkripzioa

- Baina, begira, gu pastel artean oso goxo-goxo-goxo gaude hemen, baina bat-batean, non datorren gerra.
- A, bai. Haxe txarra.
- Haxe txarra.

- Haxe txarra.

- Ze urte zenituen zuk gerra iritsi zenean?

- Ba, hogei urte.

- Mutil jatorra.

- Ez dakit.

- Baina, garratza.

- Bai, hogei urte.

- Oliva (emaztea): Eta eskapau egin eban!

- Eta zer pasatu zen?

- Zer pasatu zan? Ba, urten egin bihar! Eibar bonbardeatzen ekin etsen eta gure osabari-ta danak kendu etsezen, jenero guztiak erreki-sau zetsen. Eta gizajuak geratu ziran norabaitt urtetzeko, eta Abadiñora-edo jua-n ziran. Gero handik, Abadiñotik, Larrabezuara jua-n ziran, eta hantxe ya amaittu zan harena. Eta ni nun nintzan be ez zekixen, eta ni nebillen gerran.

- Gerran. Tiroak bota zenituen?

- Honbre!

- Ze, zure gerra gehientsuena sukaldean egin zenuen.

- Ez, baiña, geruago zan hori. Lehelengo eruan ninduen, e... jua-n giñan... Gernikan egon giñan.

- Bonbardeoa-eta gertatu zenean ez.

- Ez, ez.

- Lehenago.

- Lehenago. Gernikatik jua-n giñan gero Bilbora... Ez zekixen ni nun nenguan be! Bueno, lehelengo-lehelengo, Eibartik urten genduan eta mendiz jua-n giñan zerera...

- O.: Bolibar.

- ... kuadrilla bat, Bolibarrera. Eta gero Bolibarretik -han, beste zer baten-Munittibarrera gero han jua-n giñan. Eta han: "Gizajuori, gizajuori!" eta berakatz zopia emon zeskuen arrautza banakin eta gero zapaixan lo egin genduan orduan! Eta gero, ba, etorri giñan Bolibarrera. Ziortzara, "mejor dicho", Ziortzara. Hantxe egon giñan ba, zenbat? hillebete bat edo, bi edo, igual egingo genduzen hantxe. Baiña ya kintua eskatzen zeguazen eta...

- Mogittu egin behar.

- Mobittu giñan. Eta jua-n giñan Bilbora eta presentau nitzan, Bidebarrieta, ez dakit zer numero, Bilbon. Han zeguan Anzuolako aiuntamentua.

- Hara!

- O.: Bidebarrieta? Calle? En el Hotel Carlton ez zan ba?

- Hotel Carlton, gobernua zegoen.

- Bai, Bidebarrieta ez dakit zer numero.

- O.: "Allí estaba el de Markina, el ayuntamiento de Markina".

- Bai...

- Eta gero: "Ene! Hi Arlutz-Txikikua? Ez gintzuan akordatzen hirekin! E?

- Bai, bai, bai.

- Pasau neikian jua-n barik be, pentsatzen jata. Baiña geuk bildurra gehixago eta presentau giñan, eta gero, ba, handik Gernikara. Eta han zertu giñan, ingresau giñan, eta halan hasi giñan. Gero hadik zerera... nora jua-n giñan? Esto...

- Bilbo aldera, atzeraka poliki-poliki?

- Ez, ez. E... nora? Izenak ahaztu egitten jataz.

- Gernikatik... Hori oraindik, Gernika bonbardeatu baino askoz ere lehenago zen.

- Bai, bai.

- Hori orduan, izango zen Ulibarri aldera edo? Arrasate aldera?

- Ez, ez. Mondragotik... ez, beste...

- Kanpazar aldera? Hor gora?

- Hor egon giñan, zer baten.

- Legutiano. Hor izan zen Legutianon bat.

- O.: Kanpazar ez... [...]

- Kruzeta esaten etsen. Kruzeta zer bat. Egon giñan han, zerak egin zittuen han, kuartelak egin zittuen; honek, egurrezko zerak, eta hantxe! Eta gero handik eruan ginduezen Asturiasera. Zuzenian, "al choque". Amaiurkuak giñan gu!

- Amaiurkoak?

- Asturiasera!

- Eta Asturiasetik bueltan?

- Gogorrek pasau giñutzen Asturiasen! Juan giñan eta atakerako preparau giñan eta, bueno, hankak batu giñutzen zakuekin eta, botakin zaratarik ez atartzeko. Pasau bihar genduan, burdiñezko zubi baten pasau bihar giñan eta han zaratarik ez atartzearren, enemiguak ez entzutzeko ! Eta juaten gara, eta billau ezin!

- Zubi hori!

- Zubi hori!

- Ha ze nolako jenerala zeneukaten zuek!

- Bai. Ipiñi ebenak, eurak pasau eta kendu!

- Egin zutela!

- Egin zutela, bai. Gero txalupetan pasau bihar izan genduan. Eta txalupetan, lau pasatzen baziran, bi edo hiru hilda edo heriduta behintzat! Eta holan. Gero ametralladora bat edo bi pasau ziran eta han etxetxo baten zeguazen aurrekaldian, harek ekin zetsen tiroka eta bildurtu ziran, eta hárek iges egin eben. Orduantxe ya danak pasau genduan. Eta gero, ba, atakerako genguazen, Oviedo hartu bihar genduala, Oviedoko gain bat hartu bihar genduala, mendi bat. Eta juan giñan, ba, herri txiki bat: Faxo edo. Premoño zan bata eta bestia Faxo. Eta Faxora juan bihar giñuan. Eta hurrengo juan giñan, eta trintxerak egitten geu! Ba, atakia edo etortzen bada, trintxerak egitten ibilli giñan, eta egin giñuan , zakuekin-eta bete eta zeozer, eta: "Bueno ba, oin deskantsau egin bihar dittuk batzuek, txanda!". Eta zapai batera juan, eta han lo. Eta ekin etsen goizaldian, tipi-tapa, tipi-tapa, tipi-tapa! Eta: "Ene ba! Zer pasatzen dok hamen?". Eta ni be esnatu nintzan eta hartu armamentuok eta goittik behera, eta: "Zer?". "Erretiradia daok!". Eta: "Bueno!". Zelai haundi bat zan eta ordurako kontrarixuak preparau eben, holan zuan, "en oblicuo, así" eta hamendik pasau giñan danak, e? Derrigorrez pasau bihar, eta lokatziakiñ ipiñi zebe haura. Urakin lokatza haundixa eginda.

- Eta handik derrigor pasatu behar.

- Handixik derrigor pasau bihar.

- Estugune hartatik!

- Bai, handixik pasau bihar. Eta, ene! Danak zelaixan behera, antxintxiketan danak, bat... han hiltzen ziran, eta bateri oratu halan eta "Aaaaa!". Bueno, hango berba txarra alkarrerri, eta bueno!

- Bai, izugarria behintzat.

- Izugarrixa, tristia. Ha batalloetik konpañia galdu genduan guk, e?

- Horrelako zeratan?

- Bai, gogorra zan.

- Eta inor konturatu ez behean beste zera hori egiten ari zirela?

- Ez, gu goixan genguazen.

- O.: Sanotes, sanotes!

- Zerak euki eban... Komunistak euki eben fallua, hárek frakasau zebe, hárek ez zebe hartu mendixa bihar zan moduan! Eta, gero hartu ginduezen, ba, erdixak.

- Total, handik ihes egin zenuten behintzat.

- Bai, bizi! Gero, beste batekin juntau nintzan, han, Premoñora aillegau giñanian. Esan estan batek: "Gregorio, bizi haiz?", eta "Bai". Ha zan

egarrixa! Ha zan egarrixa! Bueno! Bai ba, gure antxintxiketiak ez zekan akaberarik! Eta ur zikin-zikin bat han. Haxe hartu eta ahua busti behintzat, eta bueno! Gero, hurrengo, egin eben ha pasua pasatzeko atzera; zubixa egin eben.

- Beraz, hori benetan gogorra, esperientzia gogorra.

- Gogor-gogor-gogorra. Eta gero handik etorri eta zerera, Sollubera.

Solluben be, demasa; haundixa zan. Eta gero, Artxandara. Artxandan besuan heridu ninduen. Balazua; horrek bala esplosibuak, pa! Eta graziak azalian edo mamiñian izan zana, dzast sartu eta aurreko paretian pla! egin eban. Ha besuan hazurrian izaten bazan...

- Bai, besoa bertan galtzeko!

- ... besua bertan galdu! Bai, bai, seguru!

- Suertea!

- Bai.

6. Soldadutza Frankismo garaian

- **Erref:** AB-094/008

- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:25:59. **Bukatu:** 00:27:47

- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:

<p>Frankismo garaia. Aurretik egindako soldadutzak baliorik ez zuela eta Frankorekin berriz egin behar.</p>

Transkripzioa

- Bueno, azkenean behintzat, hori guztiori bukatu eta...

- Esan eben, Francoren zerera jartzeko: "Militarrak nahi dogu ba Francoren e...". Eta orduan gerria amaitzen zeguan ixa-ixa eta esan genduan: "Zertzen, apuntatzen ez bagaittuk, kartzelara atzera goiazak ". Eta apuntau giñazen gehixenok. Hiru edo lau ez, eta harek jua ziran kartzelara. Bai; nik, sindikalistak edo, ez dakit zer ziran!

- Eta gainerakoak, e...

- Bai, bestiok, danak soldau egin eta ya, tokatzen jakunian, etxera. Permisuakin etxera.

- Baina etxera etorri eta danak ez dila... zoriona ez dela osokoa!

- Honbre! Ez, zoriona sekula be ez.

- Berriro, buelta.

- Buelta, bai.

- Soldadu. Orduan, soldaduska egitera.

- Bai, handik denpora gutxira, zeozer biharrian hasi etxian eta ene! presentatzeko zerera, Donostiara, ez dakit nora. Eta jua giñan Donostiara eta harek esan eskuen -Vitorixarako destinau giñuezen- lehen gorrixekin egin genduan soldautzia atzera nazionalekin egin bihar genduala. Total, neri, partiduta laga niñuen. Baiña halaxe zan eta egin egin bihar.

- Hala ere, hala ere!

- Hala be, suertetxo bat euki neban -batekin, lagun on batekin- eta lehentxuago etorri nitzan beste batzuek baiño.

- Baina urte pila eginda!

- Bai.

- Zenbat guttira? Hogei urtekin hasi eta etxera azkenean...

- 23-24ra. Ixa 24ra.

- Oliva (emaztea): Ixa 25.
- Ez, 24kin ezkondu giñan.
- O.: 24 ez, 26.
- Ez.
- O.: Ba! Bueno!
- Bai, bai, bai.
- A hor ba, a hor ba, a hor ba.

7. Gerra ostean gosea eta estraperloa

- **Erref:** AB-094/011
- **Iraupena:** 0:06:37. **Hasi:** 00:33:28. **Bukatu:** 00:40:05
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak

Laburpena:

<p>Gerra ostea, gosea, estraperloa... Denda bat ipintzea erabaki zuten; gero gozotegia. Estraperloan kafea, azukrea... Estazio inguruan zuten denda. Poliki-poliki egoera normaltzen joan zen.</p>

Transkripzioa

- Orduan, ia, zuek martxan zaudete, zeuen osabaren etxean bizitzen, fabrikan lanean, eta noiz erabakitzen duzue: "Bueno, denda bat jarri behar dugu"?
- Ba, denda bat jarri bihar genduan... Tioren lokala zan hori.
- Oliva (emaztea): Badakizu zenbat urte diren?
- Alkilauta zeukan. Alkilauta zeukan eta txarto zoian itxuria eta ez zeukan zerik...
- Etorkizun garbirik?
- ... etorkizunik garbirik. Eta traspasatzia nahi ebalan esan eban. "Bueno, ba, geuk hartuko dogu". Eta pagau eskatu zebana, eta handik hasi zan. Gero, honek esan etsan: "Tio, geuk hartuko dogu". Hau dezididu zan hartzera.
- O.: Nere aittak egin zoskun obria pixkat.
- Eta, bueno, ba, honen aittak obria egin eban pixkat, ha mostradora eta pixkat jirau eban, eta...
- Itxuratu pixkat.
- Itxuratu pixkat eta ekin! Baiña gaur egunerako ez, e!
- Gaur egunerako ez, baiño...
- Gaur egunerako ez. Baiña, tira!
- Baina zer saldu zitekeen orduan?
- Ba gauza asko ez.
- O.: Bai, saldu bai, e!
- Baiña, ez eguan baiña! Ba, ekarri giñutzen: Vitorixatik jaboia, ez dakit zertziek, danak jiratzen! Gero, politto-politto, almazena zeguan Eibarren - almazena, Muñoz- eta harek be pixkaka-pixkaka... Hasi giñan!
- O.: Gero Zumarragako edarixekin hasi ziñan.
- Bai, baiña geruago!
- Beraz, zuena "ultramarinos" bat zan.
- Bai, "ultramarinos".
- Bueno, baina esaten didazue...
- O.: "Ultramarinos y confitería".
- Bai, gerotxuago hori.
- Bai, eta nondik? Esaten duzue: "Almazanak bazeuden..." Eta, Gasteizko

eta, Bilboko eta istoria horiek zer dira? Estraperloa zer da?

- Bilbokua ez.

- Bilbokoa ez. Gasteizkoa eta?

- Gasteizkoa, ba, etortzen ziran batzuek olixuakin, beste batzuek azukriakin... Tripia bete-bete eginda, holan, korsia moduan ipintzen eben, betetzen eben han azukria, eta hustutzen eben, eta guk saldu! Isilka-isilka, eta, ba, pezetia irabazi ahal dan moduan!

- O.: Kafia, tostau barik ekartzen oskuen.

- Kafea tostatu gabe!

- Bai, geuk tostatzen genduan. Han sakape baten, geuk tostau.

- Eta poliziak eta, sindikatuak eta, ez ziren enteratzen ala?

- Sindikatua ez zeguan horrenbeste, poliziakua zebillen asko. Baiña, suertia euki genduan. Behin etorri jakun! Eta preziua eta: "Ene! esan eskun hau prezio honetan saltzen dozue?". Eta: "Bai". Eta: "Ene! Hau merke saltzen dozue!". Esan eskun: "Hau merke saltzen da, honeri tokatzen jako el 25% eta zuek gutxiago kargatzen dozue". Bueno, holan pasau zan. Eta segi aurrera.

- Baina badakit oso prest zeundetela, oso preparatuta zeundetela edozein etorrita ere gauzak ezkutatzeke.

- Hombre ba, bueno...

- O.: Bai, ahalegindu behintzet!

- Ez da fazilla, suertia bihar da hemen.

- Bueno, eta, orduan, lehenengo momentuan...

- Zelan ez zan kantidadea haundixa ekartzen... Txikixak ziran eta txikixa errezago zertzen da.

- O.: Pixkaka-pixkaka, holantxe...

- Bai, pixkaka-pixkaka, baina astearen buruan hura dexente da eta urtearen buruan...

- Guk pasatzen [gendun] larrixak! Trenetik etortzen, illaran etortzen ziran gure etxera zerak, estraperlistak. Gurera. Bazekixen gurera etorri eta salduta zeukena, eta gurian hustutzen eben eta juaten ziran.

- Orduan horrek esan nahi du, zeuek, saldu, asko saltzen zenutela.

- Bueno..

- O.: Askok! Pixkat, baiña...

- Pixkat, baiña!

- Edo bestela, beste batzuk etortzen zirela hara, bila.

- Ez, ez, ez, ez.

- O.: Ez, beste dendakuek ez e! Horixe ez.

- Hori zen beti han. Zuek suertea ere bazenuten! Zuen denda ez zegoen Eibarren estaziotik urruti.

- Ez.

- Kaletxo bat pasa eta bertantxe.

- Kaletxo bat eta ya está.

- Sartzeko ere, atea irekita beti!

- Bai, horixe bai.

- Beraz, "ultramarinos" denda hori daukazue, zegoenetik -eta hori azpimarratu egin behar da- saltzen zen, zer zegoen horixe saltzen zen... Gero erabakitzen duzue -zeu pastelero zinen eta- pastelak eta gozokiak saltzen hastea. Baina lehenengotan ez zenituen zeuk egiten.

- O.: Ez, Bergararik...

- Ez, ez. Ez geunkan kuporik. Eta kupua zela ez geunkan, ba, ezin giñuan ekin.

- Eta kupo hori zer da?

- Ba, kupua zan, azukria eta... Interbeniduta zeguazen horrek; hori estaduak zekan interbeniduta. Eta horixe da kupua! Kupua izaten da razionamentuan emoteko, ez dakizu?

- Bai, bai.
- Eta guk zela ez geunkan, gero zelan ekin gentsan, gu ez genguazen hor, gu aparte genguazen hortik.
- O.: "Horrek gixajuok ez dabe urtengo aurrera!" esaten zoskuen.
- Jendeak hori esaten zuen, "Horiek gizajook ez dute aurrera egingo"?
- Azkenean behintzat, kupo horiek-eta arindu ziren eta zu hasten zera pastelak egiten.
- Bai, libertadia emon ebenian, hori interbenziñuori kendu ebenian, orduantxe hasi giñan gu.
- Eta, klaro, berriro...
- Ba, preparau egin bihar genduan, geure hornuak ipiñi eta gauzak ipiñi eta gero industriasera sartu genduan, eta ba...
- Zuk zeure bizitza hor eraman zenuen.
- Bai, normaldu, normaldu.
- O.: Hori, dala 44 años.
- 44 urte hori izan zela, 53an da hori. Beraz, hor historia luze bat dago eta harrezkero zuk ez diozu pastelari utzi.
- Ez, ez.
- Harik eta erretiratu ziñen arte.
- Gaur be egin ditturaz.
- Gaur ere egin dituzu!
- Bai, zuri emoteko batzuek.
- Hori ere bada!
- O.: Cumpleaños guztixetan egitten dau.
- Bai, baina hori afizioa da. Baina zuk dendan horri eutsi diozu.
- Bai, bai, bai. Ya urte mordua da egitten dodala.
- O.: 66 años.
- Hor, beste gauza bat da... 53a diozu, ordurako gauzak normaltzen hasita zeuden.
- Bai, bai.

8. Gozotegiko lana, gogorra

- **Erref:** AB-094/014
- **Iraupena:** 0:02:19. **Hasi:** 00:46:21. **Bukatu:** 00:48:40
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:

<p>Pastelak gaur egun ez dira eskuz egiten, makinaz egiten dira. Berak egindako pastelak estimazio handia izan dute. Lan kontuak. Goizean goizetik iluntzera arte lanean. Lan gogorra.</p>

Transkripzioa

- Bueno, pasteleritzan gaur hori erabat aldatu da.
- Hori konpletamente. Makiñarixak eta dana-dana. Oin ya, hojaldria eta -nik esaten doten moduan- ez da egitten. Hor makiñetan dana egitten da.
- Eta, gainera, industria bezala jarrita dago.
- Bai, bai, bai, bai. Oiñ ez dago holan...
- Baina Gregorio, horrela kolpetik galdetuz gero: zuretzako -hor eskuak beti masa hortan, ore hortan erabili dituzu- hola gaurko industrian egindakoa ala...
- Bueno! Akaso harek hobiak izango dira.

- Akaso diozu. Horrek esan nahi du zeuk estima handia...

- Nik neuk, egindakua nahixago. Asike, badakizu!

- Bai, bai, bai.

- Nere pastelak estimaziñua euki dabe. Nere relanpaguak eta txutxuak eta kanutilluak estimaziñua euki dabe, horretxek izan dira nere zerak. Eta gero relleño honek, e, almendrazkuak. Harek euki dira... exitukuak izan diraz. Oin, beti izan dira karutxuaguak eta gutxitxuago saltzen ziran. Baiña nahi dabenak haxe nahi dau.

- Bai, bai, bai. Eta gero, helatuak eta?

- Ez, horretan ez gara sartu, ez gara sartu.

- Ze industriak gozotasun hori, samurtasun hori, igual, jan egingo dio, kendu egingo dio zerari.

- Bai! Bai, bai, bai. Jendia jarritta dago artifizialetan. Jarritta dago horretara, e! Hauraxe nahixago dabe. Ez dau gure moduan lanik iñork egiten oin, iñork ez.

- Labe horien ondoan bero egingo du, e!

- Bueno baiña artia hartzen jako horri be.

- Eta ordu asko!

- Orduak, ba, bai. Ordu asko! Goizian ekin eta illuntzira arte! Eta hurrenguan berdin!

- Atertu ere egin gabe.

- Bai, bai.

- Eta gero, gainera, pasteleri eta hauek, gozodenda, gozotegiak eta hauek, arazo bat daukate: iganderik ere libre ez daukatela.

- Hori da txarrena! Gurian ez dabe nahi iñok horretxegaitik.

- Igandea! Hori, hori zan e...

- Eskasa!

- Segi egin behar!

- Segi egin bihar!

9. San Blas opilen aitzindariak Eibarren

- **Erref:** AB-094/017
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:53:24. **Bukatu:** 00:54:56
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:

<p>San Blas opilak. Gregorioren osaba eta beste bat (Oiarbide) hasi ziren Eibarren San Blas opilak egiten.</p>

Transkripzioa

- Hala ere, bada ohitura bat Eibarren: sanblasak. Eta hortan ere, Gregorio, zuk zerikusirik baduzu.

- Bueno! Nik ez asko, baiña nere osabak bai. Nere osaba eta beste bat hasi ziran lehelengo, Eibarren, sanblasak egiten. Lehelenguak geu gara Eibarren. Hortxe amaitzen da.

- Eta zer dira San Blaseko opil edo horiek?

- Sanblasak, dira, ba, bizkotxo on bat eta gero gaiñetik egiten detsazu baiñu bat: arrautza zuringuakin eta azukriakin egiten da pasta bat eta harekin gero gaiña zuritzen jako. Oso onak!

- Eta anis apur bat.

- Anisa be bai, dana, dana. Arrautziakin, arrautza onakin eta uruna eta

dana!

- Erroskila izan ordez opila dala.
- Bai, baiña erroskillia egitten da zertxuagua, merketxuagua edo ez dakitt... Hori hobia da.
- Orduan, inbentoreak zuek!
- Bai, nere osaba. Oiarbide edo, bestia izan bihar eban.
- Eta orduan, tradizioa zeuek egin duzue.
- Bai, geure... nere osabatik dator lehelengo-lehelengo sanblasa Eibarren.
- Baina tradizioa, gaur tradizioa da!
- Bai, bai, bai, gaur tradiziua.
- Eta San Blasik ez dago sanblas opilik gabe!
- Danak egitten dabe oin! Oin etxe guztietan be ikasitta dagoz, oin danak egitten dabe. Baiña ona, geurian!

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-03-01

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com